VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za vodníkem Malíčkem a rytíři do Malovic

GPS souřadnice: 49.0964172, 14.2325414

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí z velké části po rovince kolem rybníků. Výlet je možné jet s kočárkem, na kole i se psy. Kratší trasu projdete volným tempem za necelé dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 140 km ujedete za necelé 2 hodiny. Pojedete po D4 směr Písek → Vodňany → Malovičky.

Parkování: Zaparkujete zdarma u Hospody Malovičky v Malovičkách.

WC: V přírodě :)

Možnost občerstvení:
Hospoda Malovičky, kontakt:776554186, zemrosro@seznam.cz

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Prachatice, Písek, Strakonice, Bechyně, Hluboká, Kratochvíle, Vimperk atd.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali sourozenci Aneta a Matěj z Písku.

Postřehy dětí:

Anetka (5 let): "Viděla jsem vodník a taky štiku. Vodníkův domeček byl dole v rybníku, tam jsem nesměla. Taky tam bučely krávy."

Máťa(11 let): "Podle mě žádný vodník není, ale ségra ho pořád hledala, tak jsem se taky díval. Pak jsme mluvili zvířecí řečí - já jsem byl vážka a taky jsem zkoušel být klíště - moc jsme se nasmáli - výlet mě bavil moc."

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

dnešní výlet s tajenkou vás provede malebnou krajinou kolem Horního malovického rybníka, který kdysi rozdělil obce Malovice a Malovičky. Stála zde slavná malovická tvrz, po které budeme pátrat. Také zjistíme, která pohádková bytost si rybník hlídá a kdo jí pomáhá. Budeme si vyprávět o zvířátkách z pohádek, luštit tajenku a kochat se krásnou jihočeskou krajinou. Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí OÚ Malovice, a proto je zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povedeme obcí jménem Malovičky. Dojdeme až do Malovic, v rybníce žije Malíček a tady všude to kdysi patřilo Malovcům. Ze všech těch MAL se vám až zatočí hlava. Ale hezky, protože je tady krásně! Stejně jako u našich ostatních výletů jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za vodníkem Malíčkem a rytíři do Malovic
START
CÍL
MALOVIČKY
OBECNÍ HOSPŮDA
MALOVIČKÝ BROK
ZBYTKY TVRZE
DIVADLO CONTINUO
HORNÍ MALOVICKÝ RYBNÍK
KAPLIČKA
LOMEC
DOŠKOVÁ STŘECHA
MALOVICE
SELSKÉ BAROKO
PUŠKVOREC
PODĚŘIŠTĚ
PODĚŘIŠTĚ

Doplňovačka

Jdeme na věc!

Zaparkujte před hospodou Malovičky. Pokud jste přijeli od Malovic, jistě jste minuli krásnou kapličku u cesty. Představte si, že v roce 1931 tehdejší pan starosta sepsal pamětní listinu, strčil ji do láhve a nechal zazdít pod oltář. Stalo se tak při budování nové kapličky na místě staré, která musela být z dnes již neznámých důvodů zbourána. Bourání přineslo překvapení: tři kostry. A ne ledajaké. Spaly v kapličce věčným spánkem jaksi divně, rozhozeně, nepravidelně. Určitě ne v poloze, v jaké nacházíme ostatky většiny nebožtíků. Můžeme si jen domýšlet, co se tehdy přihodilo. Kosti totiž byly skoro rozpadlé, takže k jakémukoli zkoumání nevhodné. A tak byly kosti naházeny do nůše a odneseny na nedaleký lomecký hřbitov. Kdo je odnesl, není známo, ale jistě víme, že my bychom tedy lebku a kosti na zádech tahat nechtěli... :)

Začínáme jako v nějakém hororu, že? Ale nebojte se, brzy vám koutky vyjedou směrem vzhůru.

Jdeme k sytě modrým domečkům. Přehlédnout je nemůžete. Máme podezření, že v nich bydlí nějací příbuzní modrých trpaslíčků, které dobře znáte. Jak se jmenují? Přece Šmoulové!

Vzpomenete si, jak se jmenovala jediná šmoulí holčička a nejstarší z modrých trpaslíků?

Než se zeptáme na první dnešní otázku, tak si můžeme zazpívat.

Umí se smát i prát
A každý má je rád
I Vy je račte znát-šmouly!
Kam přijdou tam je šou
Skáčou a tancujou
Vysoký jsou na dva couly
Že všechno dovedou
To není náhodou
Zkrátka to s přírodou-koulí!

U domečků odbočíme doprava a podél barokních domů zamíříme k rybníku.

Vyhledejte okrový dům číslo popisné 2 a najděte na něm letopočet.

1. **Opište první číslici.**

Nyní budeme napravo hledat dům, před kterým stojí studna. I tady na vás totiž čeká jedno písmenko do tajenky. Podívejte se na střechu.

2. **Napište, jak se jmenuje zvíře, které vidíte.**

Panečku, to jste ale šikovné děti! Za pár minut máte v doplňovačce hned dvě písmenka.

Letopočet najdete také na zeleném domečku. Když se pořádně podíváte, objevíte, že je datum dokonce přesnější.

Spočítejte, kolik je domečku let. Máme tady někoho tak starého? Nejspíše ne. Tak zkuste sečíst věk všech členů výpravy. Třeba to vyjde.

Kolem překrásné zahrádky nalevo přicházíme k Hornímu malovickému rybníku.

Je krásný, že? Člověk by do něj hned hupnul, pokud tedy zrovna není únor! :)

Jižní Čechy jsou rybníky vyhlášené a v Malovičkách, které jsou součástí obce Malovice, stával navíc kdysi vodní hrad. Byla to tvrz rodu Malovců z Malovic.

Místo tvrziště dnes zakrývají domy č. p. 10 a 11 a k nim přilehlá stavení. V zahradách domů č. p. 1 a 7 jsou patrné náznaky valů. Zakřivená cesta v podstatě sleduje linii bývalého vodního příkopu a hlavního valu. Místní ji dosud říkají Na valech. Nedochoval se bohužel žádný podrobnější popis ani plánek tvrze. Z pramenů vyčteme jen to, že se do tvrze vjíždělo po

mostě, měla dvě věže, palác s velkou síní a maštale. Co je maštal? Stáj pro koně.
Dnes se na místě bývalé tvrze nachází rybník. Zbytky opevněného hrádku stále kdesi dole pod hladinou vzpomínají, jaké to bylo, když se ještě mohly rozhlížet po kraji. Představte si, že si je jako sídlo vybral vodník Malíček.

Malíček vypadá jako většina hastrmánků. Nosí zelený fráček, ze kterého mu kape voda, je nazelenalý, jako by ho pořád bolelo bříško, a má baculaté prstíčky, které trošku vypadají jako paličky a jsou až do půlky spojeny plovací blánou. Místní vodníček ale nemá pět prstů jako my a běžní hastrmani. Na levé tlapce má jen čtyři. Chybí mu ten nejmenší – malíček. Před 487 lety mu ho krátce po narození ukousl zlomyslný candát.

Od té doby Malíček candáty nemá rád. O to radši má štiky. Jedna mu dokonce pomáhá hlídat pořádek. Určitě sleduje, co u rybníka děláme. Jestli třeba netropíme neplechy, nechystáme se do vody hodit boty, sourozence, rodiče nebo tak něco. Odpadky do vody nepatří!

Přesně v místech, kde teď stojíme, má Malíček střechu svého vodního paláce. Stejně jako štika nás určitě pozoruje. Nejspíše ne z hlubiny, ale z rákosí. Ať by vám bylo sebevíc horko, tady koupání opravdu nedoporučujeme. I tenhle vodníček totiž sbírá hrníčky a do nich dušičky.

Nyní se vraťme k veslicím. Rybník obcházíme tak, že ho máme po pravé ruce. Že jdeme správně, poznáme podle toho, že za chvilku uvidíme nádhernou vrbu. Malíček ji používá jako svůj trůn. Nebo sedačku. Navečer a po nocích na ní vysedává a pozoruje hladinu, zda na ní ostatní vodní bytosti a další spolubydlící nedělají zbytečné vlny. Mají spát a přibírat. Zvlášť kapři. Ti jsou k něčemu jen pěkně macatí. Vidíte větev, na které Malíček vysedává a pokuřuje ze své dýmky puškvorec?

Vrba je to krásná, to musíte uznat. Tento statný opadavý listnatý strom roste na vlhkých půdách. Dosahuje výšky 15 až 35 metrů. Roste rychle, ale dožívá se jen 80 až 100 let. Průměr kmene často přesahuje metr. Dnes jich potkáme opravdu hodně. Měkké, pórovité, lehké, pružné, ale nepříliš trvanlivé dřevo vrby se používá k výrobě pálek na kriket, dále též překližky, beden a celulózy pro papírenský průmysl. Z kůry byl roku 1899 poprvé synteticky připraven aspirin. Ten dobře znáte, maminka vám ho dává, když jste nemocní a máte teplotu. Vrba je také medonosná dřevina, poskytuje skvělou jarní pastvu včelám.

Na břehu rybníka je ještě jedno místo, kde Malíček rád sedává. Třeba budete mít štěstí a uvidíte ho. Sedí na břehu pod menším stromečkem nedaleko ozdobné brány. Společnost mu dělá keramická rybička.

Našli jste?

Ještě kousek a odbočíme doprava – rybník totiž celý obejdeme. V dálce za vodou vidíte Malovice.

Horní malovický rybník má čtyřicetihektarovou rozlohu a na začátku 14. století u něj stál vodní hrad Malovců, jak už jsme si říkali. To byl významný rod, z jehož jedné větve pocházel první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic.

Máme tady nějakého Arnošta? Tak může od této chvíle naši výpravu vézt jako pan vedoucí! :) Jestli tady Arnošt není, výpravu povede někdo jiný, jehož jméno začíná na A… Nebo má alespoň písmeno A ve jméně.

Jméno Arnošt má hluboké kořeny v germánské kultuře a jeho významem je čestnost, vytrvalost, rozhodnost nebo pevnost v rozhodnutí. Původně vychází ze staroněmeckého slova ernst či ernust, což v překladu může znamenat také boj nebo vážnost. Do češtiny se toto jméno dostalo se změnou počátečního písmene z E na A, zatímco v mnoha jiných jazycích zůstala zachována původní podoba, jako je německý Ernst, anglický Ernest či italský a španělský Ernesto.

Zkuste si toto jméno se svým příjmením. Jak by vám znělo? V našem případě Ernesta Nachtigallová – no, pojďme si říci, že nic moc! :)

V české historii je toto jméno velmi významné především díky osobě Arnošta z Pardubic, který byl prvním pražským arcibiskupem a blízkým rádcem císaře Karla IV. Mezi další slavné nositele patří například spisovatel Arnošt Lustig nebo herec a dramatik Arnošt Goldflam. Pokud jde o četnost tohoto jména v České republice, v současné době jej nosí přibližně 3 800 mužů. Ženské jméno Arnoštka patří v České republice k velmi vzácným a postupně mizícím jménům. Podle posledních dostupných statistik žije v celé zemi přibližně 331 nositelek tohoto jména.

Malovice a Malovičky byly původně jednou vsí, která byla rozdělena rybníkem. Tvrziště je dnes zastavěno několika usedlostmi a vybíhá jako poloostrov do rybníka, jak už jsme si říkali. Právě odsud je to dobře vidět.

První zmínka o Malovicích pochází z roku 1313, kdy zde žil Bohuslav z Malovic. Malovcové z Malovic jsou starý český rod, který později povýšil do panského stavu. Patřili k nejrozvětvenějším šlechtickým rodům u nás. Jako první známý předek bývá uváděn právě Bohuslav, rytíř žijící na počátku 14. století. Jeho synové vytvořili mnoho rodových větví.

Co znamená, že vytvořili mnoho rodových větví? Že měli hodně dětí! :)

Bohužel téměř celý rod vymřel v první polovině 19. století. Jedna z původně mnoha linií přežila do 20. století. Jedna z posledních členek rodu bydlela na pražské Malé Straně. Se skonem Antonína Malowetze (1846–1905) však rod vymřel po meči.

Co znamená, že rod vymře po meči? Kdo nám to vysvětlí? Jestli nikdo, vězte, že pouze to, že poslední potomek rodu, který zemřel, byl muž. Pokud rod vymře po přeslici, tak poslední potomek rodu, který zemřel, byla žena.

Aha, ještě nám trochu drhne *přeslice*, že? Nejspíš nejde o předmět, který byste denně užívali. Takže: Co to je? Součást kolovratu… No nazdar, to jsme tomu dali. *Kolovraty* už se v domácnostech také netočí. Jde o udělátko – dřevěný stroječek –, se kterým se spřádají nitě na tkaní. Třeba z vlny nebo lnu. V pohádkách sedávají ženy i dívky u kolovrátků stejně často jako my dnes u počítače nebo televize. Užitečně, protože předou, aby bylo z čeho plést svetry, tkát košile a podobně.

O zlatém kolovrátku napsala pohádku třeba Božena Němcová. Pohádky měla ráda, protože v nich vždycky všechno dobře dopadne. Nechávala si je od lidí z venkova vyprávět. Co vyslechla, sepsala a vydala. Tak se nám prastará vyprávění dochovala až do dnešních dob. První zaznamenala třeba pohádky *Princ Bajaja, O princezně se zlatou hvězdou na čele, Chytrá horákyně, O kocouru, kohoutu a kose* či *Čert a Káča.*

Jedna z pohádek vypráví o třech kouzelných nebeských bratrech, kteří pomáhají princi při cestě za nevěstou. Jmenují se Měsíčník, Větrník a…

3. Doplň pohádkovou postavu.

Kterou českou pohádkovou postavu máte rádi vy? Ne, Barunko, Olaf a Elsa nejsou z českých pohádek. A Spiderman už vůbec ne, Honzíku!

Podívejme se na rybník. Jeho hráz lemují staleté duby. To se jim to roste, když byl na stavbu hráze použit materiál z pobořené tvrze! Jejich kořeny se doslova drží dávné minulosti. Rostou z ní a sílí. Rybník obtáčí naučná cyklostezka. Což je pro nás důležité, protože zde nejsou žádné barevné turistické značky. Budeme se tedy řídit žlutými cedulkami.

Horní Malovický rybník napájejí dva zdroje vody: Malovický potok a menší potok pramenící u Rábína. Malovický potok vidíme po levé ruce. Vede kolem něj polní cesta, po které v případě zájmu dojdeme až k Dolnímu Malovickému rybníku. Je opuštěnější a zarostlejší, ale také má své kouzlo. Pokud se nepůjdeme podívat na „Dolňák“, pokračujeme dubovou alejí. Protože jsou to duby velice staré a krásné, něco si k nim řekneme.

Plody dubu jsou stejně jako plody jírovce (kaštanu) přirozenou a významnou potravou lesní zvěře. Jediný dub jich může ročně zvířátkům nadělit až 50 000. Obsahují vysoké množství taninu (tříslovin), který je chuťově velice hořký. Proto se zvěř žaludy nepřejídá, takže ji nebolí bříško ani nemívá jiné zažívací potíže, které by po pořádném napucnutí těmito plody hrozily.
V dobách bídy a nedostatku potravy lidé z žaludů dokonce mleli mouku, ze které pekli chleba. Žaludy se nejprve usušily a po vylouhování a zbavení hořkosti ve vápenné vodě pražily. Pak se semlely na mouku. Známou pochutinou těžkých dob je rovněž žaludová káva. Kdo by si dal? Je zaručeně bezkofeinová! □□

V České republice se vyskytuje sedm původních druhů dubů. Nejběžnější jsou dub letní a dub zimní.

Na kmeni jednoho dubu najdeme cedulku. Něco zakazuje. Zjistíme, co to je. Jasně, poslechneme, provedeme. Přicházíme k altánku, kde si můžeme chvilku odpočinout. Ale opravdu jen chvilku, protože jsme teprve ve čtvrtině cesty.

Víte, že se právě teď nacházíme v pánvi? Ale ne v nádobí s olejem! To si pletete! Nejsme přece řízci ani volské oko!

Jste v Českobudějovické pánvi, což je zeměpisný prostor mezi Českými Budějovicemi, Netolicemi, Vodňany a Hlubokou nad Vltavou. V pánvi je spousta rybníků, které byly vybudovány na přítocích Vltavy a Blanice, jež tuto oblast odvodňují. Jižní Čechy jsou překrásné. Zdobí je mnoho úchvatných středověkých měst. Mnohými kdysi vedla známá obchodní cesta – Zlatá stezka. Třeba Prachaticemi a Vimperkem. Po ní kráčeli kupci s náklady zboží, koření, a především soli. Kvetoucí

obchody přinášely městům bohatství.
Také proto tu zámky a kláštery rostly jako houby po dešti. Nemůžeme samozřejmě vyloučit ani vliv nádherné přírody, která tu v minulosti jistě byla ještě půvabnější než dnes. Svěží zeleň úrodné krajiny osázená modravými drahokamy rybníků a protkaná stuhami potůčků, říček a řek... Až se srdce pýchou dme, jak se zpívá v naší hymně. Umíte ji? Schválně si ji zkuste zazpívat. Ale abychom neutekli od těch toků...

4. Do které řeky se vlévá Vltava? Napište její jméno.

Vzpomenete si, kde se vlévá? I do Mělníka vede jeden z našich výletů s tajenkou. :)

Jméno řeky se poprvé objevuje v *Letopisech fuldských* roku 872 jako *Fuldaha*, později *Wultha*. V *Kosmově kronice* už si přečteme počeštěnou podobu *Wiltaua*. Od 13. století je doložen německý název přejatý z češtiny *Moldau*. Jméno Vltavy zkrátka pochází z germánského *wilt-ahwa*, což by v dnešní němčině znělo *wild-ache* a znamenalo *dravou vodu*. Tak vyložil jméno Vltavy již obrozenec Josef Dobrovský, který odmítl mínění dávného kronikáře pana Hájka, že Vltava je řeka *hltavá*.

Kdo z vás hltá? Kdo jí naopak pomalu jako šneček?

Tipli byste si, jak je Vltava dlouhá? Představte si, že měří 430 km!

Po **cyklostezce 1089 A** pokračujeme nejkratší cestu do Malovic.

Než vykročíme, pořádně se na žlutou cedulku podíváme.

Jaký dopravní prostředek vidíte? A vidíte kytičku? Kdo by věděl, proč se všude v kraji na různých místech objevuje?

Růže je znakem rodu Rožmberků. Páni z Rožmberka byli příslušníky starého českého šlechtického rodu, který do 14. století vybudoval v jižních Čechách bohaté panství. Tak silné, že až konkurovalo královské moci. Rožmberkové vlastnili známé hrady a zámky. Například Rožmberk, Helfštýn, Helfenburk, Rabí, Český Krumlov, Třeboň, Bechyni a také zámek Kratochvíle, který najdete jen pár kilometrů odsud.

Spočítejte, kolik má růže listů.

5. Jak se tato číslovka řekne anglicky?

Poradí rodiče? Určitě ano.

Od rybníka se nyní vzdalujeme. Ale nebojte, zase se k němu vrátíme. Každopádně z vody nás stále sleduje vodnická paní policistka – štika.

Rybáři přezdívají štice obecné „zubatá“. Tahle dravá ryba loví rybí potěr (rybí miminka) už pár dní poté, co sama přestane být potěrem. A nejen cizí! Žere i malé štičky. Kanibalismus je štikám vlastní už ve stáří několika týdnů. Pokračuje po zbytek života. Štiky takto regulují vlastní stavy, aby se nepřemnožily. Logika je to divná. Věřme ale, že příroda ví, co dělá. Mnohokrát nám už dokázala, že je moudřejší než my.

Vysvětlení pojmu kanibalismus si dnes raději odpustíme. Pokud rodiče či prarodiče a další zákonní i nezákonní zástupci budou chtít, vysvětlí sami. My bychom z toho měli noční štiky… Pardon! Tiky. Nebo noční můry. :) Prostě bychom se v noci cukali, odkopávali, nastydli a bylo by nám ouvej.

Štika obecná se líhne z jiker vytřených do vysoké trávy na zatopených březích začátkem jara. Při lovu se k rybkám nenápadně přiblíží na velmi malou vzdálenost… A zaútočí. Buď chytne, nebo ne. Štiky své oběti zarputile nepronásledují, nehoní se za nimi, jako to vídáme u jiných druhů dravých ryb. Když při útoku minou, případně rybka cukne, nechají oběd plavat. Radši to zkusí znova. Když se zadaří, polykají rybky od hlavy.

Tato samotářská ryba si nepotrpí na hejna. Skutečně není kolektivní typ. S příslušníky svého druhu se stýká jen v době páření. Za rekordní velikost se u dospělých štik považuje délka nad 140 cm a hmotnost přes 25 kg. Takový úlovek však vytáhnou rybáři jen vzácně. Štika totiž patří k velmi chutným, a proto často loveným rybám. Navíc k líčení na štiky patří také touha po zápasu s predátorem – dravcem. Takže než štika stihne vyrůst v kapitální kousek, skončí většinou na pekáči. Průměrná délka ulovených štik tedy bývá kolem 40 až 70 cm, hmotnost 0,7 až 3 kg. Tak akorát na větší gril.

Příbuzní dnešní štiky obecné žili ještě před mamuty. Z prvohor nám do současnosti zůstali na Zemi žraloci, z druhohor

krokodýli a z třetihor štiky. Některé druhy z této starobylé třetihorní „štičí“ skupiny dorůstaly délky až 5 metrů. To by byly úlovky!

Jak už jsme si říkali, místní štika tak velká není. Přesto hlídá Malíčkovi rybník jako ostříž. V pauzách sem tam sezobne nějakého kapříka nebo amura, kteří se zde také šplouchají. V noci krouží kolem zatopené tvrze a hlídá vodníkovo klidné spaní. Hlavně před candáty. Těch se to totiž Malíček bojí. Vzpomenete si, proč z nich má vítr?

Když jsme u těch rybiček. Znáte pohádku o princezně Zlatovlásce? Jiřík v ní snědl kouzelnou rybu, která vypadala jako had, a začal rozumět řeči zvířat.

Věděli byste, jak se tato hadí ryba jmenuje? Poradíme, že začíná na písmeno U.

7. Jak se jmenuje kouzelná ryba?

Chtěli byste rozumět řeči zvířat? Zkuste kolem sebe nějaké zvířátko najít a promluvit si s ním. Třeba mravence. Nebo mouchu, žížalu, luční kobylku… Klíště ne, to si vás najde samo a na řeči fakt není! :) Staňte se na chvíli překladatelem.

Následujeme cyklostezku a odbočujeme doprava do Malovic. Jak už jsme zmínili, je to obec spjatá se sídlem slavného jihočeského rodu Malovců z Malovic. Nejvzácnější stavbou je roubená stodola u č. 1. Jako jediná má ještě alespoň na čelech původní doškovou krytinu vázanou povřísly. Střecha je ovšem ve špatném stavu, moc toho na ní bohužel neuvidíte. Zato velice brzy uvidíte rybníček. A ještě před ním okrový domeček s opravdu legračně napsaným číslem popisným. Vidíte? Přečtete?

U rybníčku roste další krásný strom. Už jsme ho dnes viděli. Jak se jmenuje?

Za ním je domeček plný keramických uměleckých děl. Jedna krásnější paní než druhá…A pán je sympatický! :)

Na druhé straně rybníčka spatříte pohádkovou postavičku, kterou také dobře znáte. Jak si myslíte, že se jmenuje? Zkuste vodníkovi vymyslet jméno.

8. Jakou barvu má jeho kabátek?

Mineme hřiště. Pokud chcete, můžete si pohrát. Do cíle už to máme jen slabou půlhodinku. Jen co si zadovádíme, mineme dům, který má na sobě mnoho kusů zemědělského nářadí. Kráčíme doprava k obecnímu úřadu. Napravo vidíme rybník, kolem kterého budeme pokračovat dále.

Zatím tam ale nejdeme. Štrádujeme vzhůru za uměleckou lavičkou a ke kapličce! Než tam dojdeme, povíme si jednu místní pověst.

Kdysi v Malovicích na jednom statku strašilo. Možná právě v tom, kolem kterého jste šli. Hospodyně se vydala ke knězi pro radu. Bylo zrovna před svátkem Všech svatých. Farář jí poradil, aby napekla chleba a rozdala boží dar chudým. Jakmile to udělala, přišlo k oknům statku večer světélko. Chvíli setrvalo, pak se ztratilo. Od té doby měli od strašení pokoj.

To je dobrá rada, tu si budeme pamatovat. Když nás někdo děsí, je potřeba rozdat chleba! V našem případě asi bezdomovcům. Nebo kačenkám? :)

Před kapličkou je kříž s Ježíškem, který má nad sebou napsaná čtyři písmenka (jako skoro vždycky). Víte, co znamenají? Říkáme to na našich výletech tak často, že věříme, že si to už všechny děti navždy pamatují.

Nápis INRI je zkratkou latinského *Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum*, česky *Ježíš Nazaretský, král židovský*. Nápis bývá na krucifixech a jiných zobrazeních ukřižovaného Ježíše Krista.

Stejně barevná jako kaplička je také dům naproti ní. Je to spíš dvojdomek. Vidíte na něm kytičky? Boží oko? A ještě jednu věc…

9. Jak se říká listu jetele?

Všimněte si, že byl každý z domků postaven v jiném roce. Který je starší? Dokázali byste říct letopočet římskými číslicemi? M…

U obecního úřadu najdeme znak obce. Jeho základem je znak rodu Malovců. Vznikl v daleké Itálii, kam se jednou dostala

česká vojska. Když rytíř Malovec vyjížděl s naloupenou kořistí z bran neapolských, zapadla mu mříž těsně za zády… A přeťala mu koně. Od té doby mají Malovcové v erbu polovinu oře.

Fujtajbl, přeseknutý koník…

Pokud bychom se nyní vydali obcí nahoru k hlavní silnici a po ní dále, topolovou alejí bychom došli ke známému klášteru Lomec. Návštěvu určitě doporučujeme. Třeba po skončení výletu autem. Je to nádherné místo.

***Lomec** je významný poutní areál**.** Barokní kostel **Jména Panny Marie** byl vystavěný v letech 1692 až 1702 hrabětem Buquoyem pro zázračnou sošku Panny Marie s Ježíškem. Nádherný centrální oltář s bohatými řezbami má připomínat slavný Berniniho oltář v chrámu sv. Petra v Římě. Nemáte-li čas vypravit se za církevními památkami do Itálie, je Lomec důstojnou náhradou. Autorka tohoto textu žila dlouho v Římě, takže Berniniho díla zná. Můžete jí věřit, že je to opravdu prašť jako uhoď! :)*

Na Lomci nenajdete jen překrásný kostel. Stojí tu také původně lovecký zámeček z let 1709 až 1710, který později sloužil jako fara a škola. Dnes zde působí Kongregace šedých sester III. řádu sv. Františka. Každou první sobotu v měsíci se tu pravidelně konají poutě a mše. Dovoluje-li to počasí, jsou mše slouženy venku. Hlavní mariánská pouť se koná v neděli 8. září nebo v neděli následující po svátku Narození Panny Marie. Nově zde byla založena meditační zahrada.

Na Lomec vede hned sedm cest. Není jich sice tolik jako do Říma, ale je to přece jen úctyhodné číslo. Jedna z nich, po které z Vodňan na Lomec chodíval básník Julius Zeyer, nese dnes název Zeyerova stezka. Julius Zeyer byl spisovatel. Další cestu na Lomec střeží skupina slovanských mohyl ze 7. až 10. století. Jde o největší a nejzachovalejší naleziště mohyl v jižních Čechách.

Když jsme u Slovanů a pověstí… Věděli byste, jak podle Aloise Jiráska jmenoval praotec českého národa, který svůj lid přivedl až do naší země?

10. Napište jméno praotce.

Pokud by čirou náhodou bylo ve slově písmenko CH, napište ho do dvou políček. Ale možná je to chyták a ve slově žádné CH není. :)

Máme pro vás další legendu, tentokrát o založení Lomce.

Hrabě Karel Filip Buquoy byl vědec a náruživý cestovatel. Jednoho dne dostal kopii proslavené sošky Panny Marie de Foya u Bruselu. Protože byla soška malá, bral ji všude s sebou. Když roku 1685 plul z Říma do Španělska, zastihla loď prudká bouře a posádce hrozilo utonutí. Hrabě, ocitnuvší se ve velkém nebezpečí, slíbil Bohu a jeho Matce, že budou-li zachráněni, postaví jako projev vděčnosti na svém panství v Čechách kostel a v něm na oltář umístí milostnou sošku. V tu chvíli se bouře uklidnila, všichni byli zachráněni. Hrabě sošku uložil na svém sídle v Nových Hradech a v září 1690 se osobně vydal hledat vhodné místo pro stavbu nové kaple. Tři měsíce poté však zemřel, aniž slib mohl splnit. Stačil jen najít vhodné místo – Lomecký vrch. Na smrtelné posteli proto poprosil syny Emanuela a Alberta, aby dílo dokončili. Což se stalo.

Je to pravda, nebo pověst? Kdo ví… :)

Tak to bylo k Lomci, nyní se kolem nám dobře známých žlutých domečků vracíme k rybníku. Míjíme stavení, které se jmenuje *U Kavanů.* Zkuste opět najít letopočet. Vzpomenete si, který z domů, co jste dnes viděli, je nejstarší? Ten žlutý u kapličky…

U Kavanů odbočíme doleva, asfaltka nás vede na konec vesnice. Míjíme poslední z dnešních menších rybníků. Strašně moc tady kvákají žáby a voní puškvorec. Je to přesně ten puškvorec, pro který si vodník Malíček chodí, aby si ho nacpal do fajfky.

Víte, co je puškvorec? Mokřadní rostlina, která nejčastěji roste na březích stojatých a pomalu tekoucích vod. Najdete ji u rybníků a jezer, ale také v herbářích a domácích lékárnách. Důvody jsou jasné. Kořen puškvorce posiluje, pomáhá od trávicích problémů, zbavuje nechutenství a někteří lidé se s jeho pomocí zbavují závislosti na kouření. Popisovány jsou ulevující účinky při omrzlinách a studených končetinách. A vodníci, ti mají studené nožičky pořád!

Také vás často trápí studené nožky? A nezapomínáte si náhodou obout botičky? Jak se jmenuje pán, který šije boty? Znáte nějakého pohádkového ševce? Co třeba toho, ze kterého se stal loupežník u města Jičína? To byl Rumcajs. Věděli byste,

jak se jmenovali jeho žena a synek? Kdo se jmenuje stejně?

Problémy s obouváním řešila také pyšná princezna Krasomila. Slavná pohádka se natáčela nedaleko odsud na zámku Hluboká. Vzpomenete si, jaký druh boty chtěla princezna zavázat?

11. Jak se říká botě princezny?

Přicházíme k zajímavé budově, před níž stojí dřevěná socha. Sídlí zde *Divadlo Continuo*, což je nezávislá divadelní skupina vedená režisérem Pavlem Štouračem. Od roku 1995 divadlo trvale sídlí a tvoří v Malovicích v prostorách bývalé zemědělské usedlosti Švestkový Dvůr.

Bylo by fajn, kdyby si tady umělci trochu poklidili, mají tady dost velký čurbes!

Pěšinky se tady trošku kříží, sem tam je nějaká rozkopaná. My se držíme stezky vedoucí vpravo, která vede blízko rybníka. V dálce už vidíme první domečky Maloviček.

Opět jsme blízko Malíčkova království. Dotkněte se prstíky hladiny a pozdravte ho. Už si na vás zvykl a štika mu určitě prozradila, že jste hodné děti, co nekňouraly, hezky plnily úkoly a vůbec na trase nezlobily, takže vás určitě do hrníčků nezavře.

Míjíme šedobílý domeček. V jeho výklenku je maličká panenka Marie. Bydlí tu moc hodná paní, která nám chtěla udělat kafe, abychom nabrali síly.

Nalevo se na pastvině pasou kravičky. Tady na nás čeká poslední dnešní otázka. Víte, jak se jmenuje mládě od krávy? Asi víte. A co další příbuzní…

12. **Jak se jmenuje samec krávy?**
    Kravák to není. Ani vůl. A už vůbec ne kravinec. Kdo to řekl?

Přicházíme na hráz, kterou už dobře známe, takže víme, že jsou pod námi zbytky tvrze a vodníček. Loučíme se a vracíme k autu.

Z tajenky na nás kouká mužské jméno. Teď vám asi nic neřekne, ale kvůli maturitě se o tomto pánovi určitě budete učit. Josef Holeček byl ve své době známý prozaik a autor rozsáhlé epopeje *Naši* o jihočeském venkovu. Zároveň byl překladatel a novinář.
Narodil v rodině sedláka. Rodiče si přáli, aby se stal knězem. Pepa dal přednost gymnáziu. Po roční vojenské službě chvilku pracoval jako vychovatel v Záhřebu. Za povstání v Hercegovině a za války proti Turkům v roce 1876 byl korespondentem *Národních listů*, od roku 1884 až do svého penzionování v nich vedl slovanskou rubriku. Do češtiny přeložil epos *Kalevala*, kvůli němuž se naučil finsky.

Co má Holeček společného s obcí Malovice?

Jeho jméno nese vesnička Holečkov, kterou najdete nedaleko odsud. Tak blízko, že je tak trochu součástí Malovic.

Kronika Holečkova začíná úplně prvním dnem jeho existence v roce 1925. Na první straně kroniky je fotografie Josefa Holečka. Obec byla vybudována na základě pozemkové reformy z roku 1921. Po reformě, kdy byl rozdělen Schwarzenberský statek v blízkých Netolicích, byly lidem, kteří žili v tomto kraji, pracovali u sedláků a neměli žádnou půdu, přiděleny pozemky. Mohli si postavit svoje domy. Tak se původně bezzemci stali majiteli půdy i stavení a vznikla osada. V roce 1925 byla osídlena a zalidněna. Zavítaly do ní celebrity, funkcionáři a další panstvo. Za spisovatele a „kmotra“ dorazil Josef Holeček. Obec byla slavnostně pokřtěna jménem Holečkov.

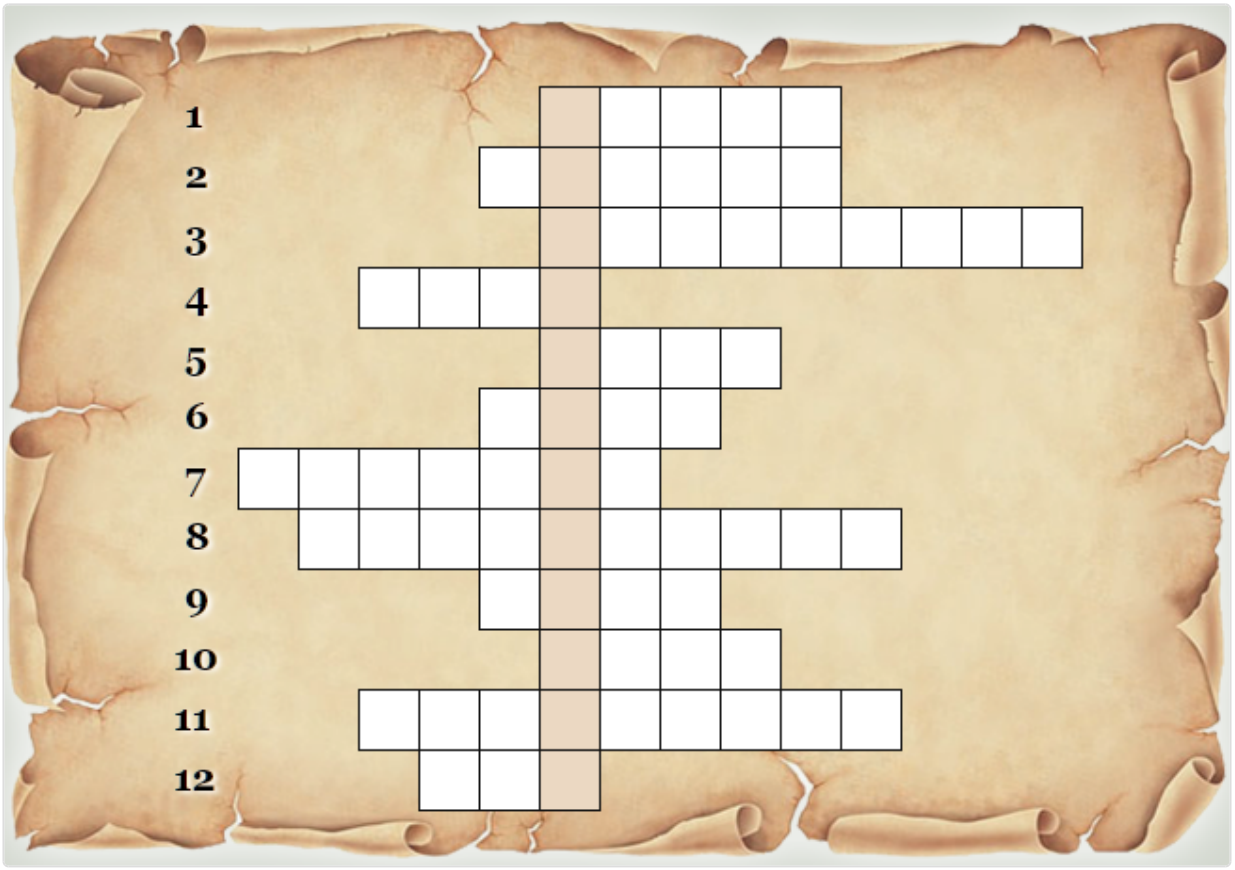
Tak to vidíte. Jak by se jmenovala obec, která by se rozhodla nést vaše jméno? :)

Děkujeme, že jste si náš výlet prošli a také děkujeme OÚ Malovice díky němuž máte tento výlet zdarma. Doufáme, že vám výlet s tajenkou líbil a těšíme se zase někdy na shledanou!

V textu jsme mimo jiné čerpali z webových stránek www.malovice.cz a www.blanet.cz. Za svolení k užití informací velmi děkujeme.

Otázky k tajence

1. **Opište první číslici.**
2. **Napište, jak se jmenuje zvíře, které vidíte.**
3. **Doplňte pohádkovou postavu.**
4. **Do které řeky se vlévá Vltava? Napište její jméno.**
5. **Jak se tato číslovka řekne anglicky?**
6. **Jak se jmenuje ryba?**
7. **Jakou barvu má vodníkův kabátek?**
8. **Jak se jmenuje list jetele?**
9. **Kolik růží napočítáte v erbu?**
10. **Jak se jmenoval praotec?**
11. **Jak se říká botě princezny?**
12. **Jak se jmenuje samec krávy?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06